
PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR PORTHMADOG DYDD MERCER, 9 HYDREF 2019

YN BRESENNOL:

Y Cynghorydd Alwyn Gruffydd (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Nia Jeffreys (Is-gadeirydd)

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths (Cyngor Gwynedd), ynghyd â'r Cynghorydd Llywelyn Rhys (Cynrychiolydd Cyngor Tref Porthmadog), David Eastwood (Cynrychiolydd Buddiannau Harbwr), Dr John Jones-Morris (Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden), Robert Owen (Cynrychiolydd Buddiannau Masnachol) a Will Walker Jones (Cynrychiolydd Sefydliad y Bâd Achub Cricieth).

HEFYD YN BRESENNOL: Barry Davies (Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig), Arthur Francis Jones (Uwch Swyddog Harbyrau) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

1. CADEIRYDD

PENDERFYNWYD ail-ethol y Cynghorydd Alwyn Gruffydd yn gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2019/20.

2. IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD ail-ethol y Cynghorydd Nia Jeffreys yn is-gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2019/20.

3. YMDDIHEURIADAU

Y Cynghorydd Gareth Thomas (Aelod Cabinet Datblygu'r Economi), Llyr B.Jones (Uwch Reolwr Economi a Chymuned) a Malcolm Humphreys (Harbwrfeistr Porthmadog) (oedd newydd golli ei fam-yng-nghyfraith).

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. MATERION BRYD

Grisiau'r Môr

Nododd Cynrychiolydd Cyngor Tref Porthmadog y dymunai godi mater ynglŷn â Grisiau'r Môr ar gais unfrydol y Cyngor Tref yn eu cyfarfod y noson cynt, gan adrodd yn ôl i'r Cyngor Tref ar y mater yn eu cyfarfod nesaf. Nododd y Cadeirydd nad oedd gwrthwynebiad i drafod hyn.

Eglurodd Cynrychiolydd y Cyngor Tref fod llythyru wedi bod ers cryn amser rhwng y Cyngor Tref a'r Uned Forwrol a Pharciau Gwledig a Chlwb Hwyllo Porthmadog ynglŷn â mynediad i'r cyhoedd i Risiau'r Môr. Pwysleisiodd fod y grisiau hyn yn rhan o etifeddiaeth a hanes tref Porthmadog a bod y Cyngor Tref yn gryf o'r farn bod angen gwarchod traddodiad oes o hawl pobl leol i fwynhau Grisiau'r Môr. Cyfeiriodd at y gwaith o adeiladu mynediad i pontwns i lawr Grisiau'r Môr rhwng 2002 a 2004, gan bwysleisio fod llythyr a dderbyniodd y Cyngor Tref gan y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig dyddiedig 16 Medi, 2019 yn nodi

“pan ddatblygwyd y cynllun gosod pontŵn gwreiddiol gan glwb hwylio, bu i'r Gwasanaeth Morwrol a Pharciau Gwledig sicrhau na fyddai'r datblygiad yn cyfyngu mynediad at y dŵr ger safle'r Grisïau Llechi [Grisïau'r Môr]”. Roedd y llythyr hefyd yn nodi “gwerthwyd hyn i'r Clwb Hwylïo, ac mae'n bosib' bod hyn wedi'i gofnodi mewn cyfarfod o Bwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog”.

Nododd ymhellach fod y giât fetel gydag arwydd 'Dim mynediad heibio'r pwynt yma' arni yn gwrthdweud cyfarwyddyd yr Uned Forwrol a Pharciau Gwledig, ar adeg cynllun gosod y pontŵn gwreiddiol, bod mynediad i'r cyhoedd yn parhau. Yn wir, roedd bellach yn amhosib' cael mynediad i'r grisïau hanesyddol gwreiddiol eu hunain oherwydd bod Pont Mynediad y pontŵn wedi ei adeiladu ar eu pennau, ac roedd angen cywiro hyn.

Nododd y Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden fod y Clwb Hwylïo wedi ysgrifennu at y Cyngor Tref dair gwaith yn egluro'n union beth yw'r sefyllfa, a bod yr arwydd yn nodi'n glir bod gan unrhyw un sy'n defnyddio'r harbwr hawl i gael mynediad i'r dŵr i lwytho / dadlwytho cychod, ayb.

Nododd Cynrychiolydd y Cyngor Tref fod yr arwydd yn dweud *“Arwydd diogelwch - mynediad preifat - Pontŵn at ddefnydd defnyddwyr yr Harbwr yn unig - dim pysgota na chrabio”*. Nid oedd y geiriau *'mynediad preifat'* na'r giât haearn yn gwahodd mynediad i'r pontŵn, hyd yn oed i ddefnyddwyr cychod, ac roedd yn gwneud i bobl deimlo fel eu bod yn tresbasu ar eiddo preifat.

Mewn ymateb, eglurodd y Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden fod yr arwydd yn dweud *'mynediad preifat'* oherwydd bod y ramp ym mherchnogaeth y Clwb Hwylïo, a hwy hefyd oedd yn gyfrifol am ei archwilio, ei gynnal a'i gadw a'i yswirio. Gan hynny, roedd yn ofynnol gosod rhyw fath o gyfyngiad ar bwy fyddai'n cael mynd yno, ond ategodd y ffaith bod gan unrhyw un sy'n defnyddio'r harbwr hawl i fynd i lawr i'r dŵr.

Esboniodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig fod yr Uned wedi cydweithio gyda'r Clwb Hwylïo, y pwyllgor hwn a Phwyllgor Ardal Dwyfor ers blynyddoedd ynglŷn â'r mater hwn. Nododd fod y grisïau gwreiddiol (sydd ym mherchnogaeth Cyngor Gwynedd) yn cael eu gorchuddio gan lanw ar adegau, ac felly'n llithrig ac roedd sawl damwain wedi bod yma. Er na ddymunid cau'r grisïau, roedd rhaid bod yn wylïadwrus. Eglurodd ymhellach, pan ddatblygwyd y cynllun, bod cytundeb y byddai un pontŵn yn cael ei neilltuo ar gyfer cychod sy'n ymweld â'r harbwr i lwytho / dadlwytho, ac nid oedd y sefyllfa honno wedi newid. Efallai bod cyfle i ail-edrych ar eiriad yr arwydd gyda'r Cyngor Tref a'r Clwb Hwylïo, ond pwysleisiodd, cyn belled ag roedd mynediad cyhoeddus yn y cwestiwn, mai mynediad at ddefnydd yr harbwr yn unig oedd yn cael ei ganiatáu.

Nododd Cynrychiolydd y Cyngor Tref y dylid diogelu'r grisïau yn hytrach na'u cau i ffwrdd a'u rhoi i ffwrdd i glwb preifat. Ychwanegodd, a derbyn bod y pontŵn wedi ei adeiladu yma, a bod y penderfyniad wedi ei wneud flynyddoedd yn ôl drwy gytundeb ac ymgynghoriad, nad oedd y sefyllfa bresennol yn dderbyniol.

Nododd y Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden fod y cynllun wedi'i gymeradwyo gan Cadw gan bod y waliau yn rhestredig.

Pwysleisiwyd ei bod yn hanfodol bod y gwasanaethau brys yn gallu cael mynediad at y dŵr.

Cynigiodd Cynrychiolydd y Cyngor Tref fod y giât yn cael ei thynnu i ffwrdd a bod arwydd yn cael ei osod yn pwysleisio bod angen mynediad i'r gwasanaethau brys. Pwysleisiodd unwaith yn rhagor na ellid cau mynediad cyhoeddus.

Mewn ymateb, nododd y Cynrychiolydd Buddiannau Hamdden nad oedd tynnu'r giât yn opsiwn a phwysleisiodd fod defnyddwyr yr harbwr yn llwyr ymwybodol bod mynediad iddynt fynd a dod yn rhwydd fel y mynnont.

Nododd Cynrychiolydd y Cyngor Tref nad oedd pawb yn ymwybodol o hynny.

Awgrymodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y gallai'r Cyngor Tref gynnig geiriad amgen ar gyfer yr arwydd, ond pwysleisiodd na fyddai'r pontŵn na'r Bont Mynediad yn cael eu tynnu i ail-agor y grisiau, gan fod y sefyllfa bresennol yn fwy diogel na'r hyn oedd yno gynt.

Mewn ymateb i gwestiwn gan Gynrychiolydd y Cyngor Tref, cadarnhaodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig nad oedd yna hawl tramwy cyhoeddus y tu hwnt i'r giât, eithr mynediad i ddefnyddwyr yr harbwr yn unig. Nododd y Cynrychiolydd Hamdden na chredai y byddai newid geiriad yr arwydd yn gwneud gwahaniaeth gan fod yr arwydd presennol yn datgan yn glir bod mynediad i bobl sydd angen llwytho / dadlwytho eu cychod.

Nododd y Cadeirydd ei bod yn amlwg bod dryswch ynghylch pwy sydd â'r hawl i ddefnyddio'r ramp o dan wal yr Harbwr a gofynnwyd i'r Cynrychiolydd adrodd yn ôl i'r Cyngor Tref ar yr hyn a drafodwyd yn y pwyllgor hwn.

6. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod blaenorol y pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 6 Mawrth, 2019, fel rhai cywir.

Materion yn codi o'r cofnodion

Eitem 2 – Materion Brys

Mewn ymateb i ymholiad, eglurodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y cafwyd trafodaeth bellach gyda Chwmni Wynnes ac y rhoddwyd neges glir iawn iddynt na fyddai'n ymarferol gwagio Harbwr Porthmadog o gychod ym Mehefin / Gorffennaf 2020 er mwyn i long oedd ynghlwm â gwaith trawsnewidyddion yn Nhrawsfynydd a Ffestiniog dramwyo'r harbwr. Awgrymwyd i'r cwmni edrych ar leoliadau eraill ac roeddent yn y broses o asesu'r posibiladau ar draeth Morfa Bychan, fyddai'n golygu dod â'r llong i mewn ar lanw uchel, glanio a sychu allan. Byddai'r lori yn gadael y llong ac yn gwneud ei ffordd ar hyd y ffordd gyhoeddus at gyfeiriad Trawsfynydd. Cadarnhawyd bod y ffordd yn ddigon llydan i gymryd y llwyth a chafwyd trafodaethau cychwynnol gydag Adran Briffyrdd y Cyngor ynglŷn ag ansawdd / cryfder y ffordd i dderbyn y llwyth. Mater i'r cwmni fyddai gwneud asesiad o'r hyn fyddai ei angen a'r costau, ond gan na chlywyd dim pellach ganddynt ers hynny, roedd yn annhebygol iawn y byddai'r llong yn dod i'r ardal ym mis Mehefin wedi'r cyfan, ond rhoddid gwybod i aelodau'r pwyllgor petai yna unrhyw ddatblygiadau yn y cyfamser.

7. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

Cyflwynodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig adroddiad yr Uwch Swyddog Harbyrau yn diweddar y pwyllgor ar faterion yr Harbwr ar gyfer y cyfnod rhwng mis Mawrth 2019 a mis Hydref 2019. Gwahoddwyd adborth gan yr aelodau ar faterion diogelwch a materion gweithredol yr Harbwr.

Dosbarthwyd y canlynol yn y cyfarfod:-

- Crynodeb o gyllideb yr Harbwr a'r sefyllfa ariannol bresennol hyd at ddiwedd Medi, 2019.

- Drafft o'r ffioedd a'r taliadau arfaethedig ar gyfer Harbwr Porthmadog yn 2020/21 (yn cynnwys a heb TAW). Nodwyd y byddai'r drafft yn cael ei gyflwyno i'r Aelod Cabinet ym mis Rhagfyr.

Nodwyd bod y ffigurau cofrestriadau cychod pŵer a chychod dŵr personol yng Ngwynedd ym mharagraffau 2.4 a 2.6 o'r adroddiad yn wahanol i'r hyn a nodwyd yn y tablau yn yr atodiadau i'r adroddiad. Eglurwyd na pharatowyd y ddau set o wybodaeth ar yr un adeg, ond y byddai'r ffigurau'n cael eu cysoni erbyn y cyfarfod nesaf.

Nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig bod aelod wedi holi sut roedd y Cyngor am ddelio gyda phroblem y cynnydd yn y mwd / tywod sy'n casglu ochr y trê'n bach o'r Harbwr. Eglurwyd, er bod gan Gyngor Gwynedd, fel yr Awdurdod Harbwr, yr hawl i garthu'r Harbwr, nad oedd gorfodaeth arno i wneud hynny. Roedd y gwaith o garthu unrhyw harbwr yn hynod gymhleth a chostus. Bu rhywfaint o waith carthu'r Harbwr yn 1994, gan gludo'r mwd oddi yno i safle gwaredu cyfagos, ond gan fod hynny bellach yn groes i reoliadau Ewrop, byddai'n rhaid cludo'r deunydd i safle tua 15 milltir i'r Gogledd o Gaergybi. Er bod y trefniadau, y lefelau incwm a'r hawliau mewn lle i garthu harbyrau Pwllheli a Chaernarfon, ni ragwelid y byddai'n bosib' gwneud y math yma o waith ym Mhorthmadog, Abermaw nac Aberdyfi. Mewn ymateb i gwestiwn pellach gan yr aelod, eglurodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig nad oedd y cynnydd yn y mwd / tywod yn yr Harbwr yn arwain at gollu llefydd i angori mwy o gychod gan fod yna lawer o gapasiti yn yr Harbwr ar hyn o bryd i gymryd angorfeydd. Holwyd ai perchnogion y tai ar ochr belar Harbwr oedd â hawl ar yr angorfeydd yno. Mewn ymateb, nodwyd bod sedd y Cynrychiolydd Buddiannau Perchnogion Tir ar y pwyllgor hwn yn wag ar hyn o bryd a bod ganddynt hawl i enwebu cynrychiolydd i ddod i'r cyfarfodydd.

Cyflwynodd yr Uwch Swyddog Harbyrau adroddiad yr Harbwrfeistr yn crynhoi'r materion Mordwyo a Gweithredol a wnaed ac a brofwyd yn y cyfnod rhwng mis Mawrth 2019 a mis Hydref, 2019, gan gynnwys materion cynnal a chadw.

Dosbarthwyd y canlynol yn y cyfarfod:-

- Drafft o'r Is-ddeddfau Harbwr a gofynnwyd i aelodau'r pwyllgor gyflwyno unrhyw sylwadau fyddai ganddynt ar yr is-ddeddfau drafft cyn 31 Rhagfyr, 2019. Nodwyd bod copi electroneg o'r ddogfen ar gael petai'r aelodau'n dymuno hynny.
- Rhaglen waith cynnal a chadw Harbwr Porthmadog yn ystod y cyfnod Hydref 2019 – Chwefror 2020.

Ymhellach i gynnwys yr adroddiad, codwyd y materion a ganlyn:-

- Nodwyd y byddai adroddiad Tŷ'r Drindod, yn sgil eu harchwiliad blynyddol o gymorthyddion mordwyo yn yr Harbwr a dynesfa'r sianel rhwng 14 ac 16 Hydref, yn cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y pwyllgor ym mis Mawrth.
- Adroddwyd bod yr Uned wedi cael sioc yn ddiweddar o dderbyn sylwadau gan Glwb Hwyllo Porthmadog ynglŷn â diffyg cynnal a chadw cymorthyddion mordwyo yn yr Harbwr. Darllenwyd llythyr y Clwb Hwyllo i'r aelodau oedd yn cyfeirio at gamleoli cymorthyddion ac arafwch cyfleu negeseuon i forwyr a phwysleisiwyd bod yr Uned yn rhyddhau rhybudd i forwyr yn rheolaidd pan fydd y sianel yn newid. Eglurwyd y cysylltwyd yn ôl â'r Clwb Hwyllo yn awgrymu eu bod yn trafod y materion hyn gyda'u cynrychiolydd ar y pwyllgor hwn, gyda'r bwriad iddo ymhelaethu ar y sefyllfa yn y cyfarfod hwn. Cadarnhaodd y Cynrychiolydd na ofynnwyd iddo godi'r mater ac ychwanegodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig nad oedd unrhyw forwr arall, na Thŷ'r Drindod wedi codi pryderon.
- Diolchwyd i'r Clwb Hwyllo am gynnig lle i gadw'r cwch Dwyfor wrth y pontŵn sydd ym mherchnogaeth a rheolaeth y Clwb.

- Rhoddodd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig diweddariad i'r aelodau o'r sefyllfa yn dilyn achos diweddar o yrru beiciau modur dŵr yn anghyfrifol ac yn ymosodgar yng Nghricieth. Nodwyd y deallid bod yr heddlu yn parhau i ymchwilio i'r digwyddiad. Nododd Cynrychiolydd y Cyngor Tref iddo yntau weld beicwyr dŵr yn ymddwyn yn beryglus yn ddiweddar a holodd beth ddylai aelodau o'r cyhoedd wneud mewn sefyllfa o'r fath, lle mae'r sefyllfa'n amlwg yn beryglus, ond ddim yn argyfwng sy'n teilyngu galw 999. Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig y byddai'n cynghori pobl i ffonio Galw Gwynedd, yr Harbwrfeistr neu'r Swyddog Morwrol ym Mhwllheli, gan nodi dyddiad, amser a lleoliad y digwyddiad peryglus, a gofynnwyd i'r aelodau ledaenu'r neges yma.
- Nododd y Rheolwr Morwrol a Pharciau Gwledig iddo dderbyn llythyr gan Gyngor Tref Cricieth yn galw am wahardd badau dŵr personol yn gyfan gwbl rhwng Porthmadog a Phwllheli. Roedd eisoes wedi egluro wrth y Cyngor Tref nad oedd gan Gyngor Gwynedd y pwerau i wneud hynny, y byddai'n anodd iawn ei reoli ac y byddai yna effaith economaidd hefyd. Fodd bynnag, roedd wedi addo i'r Cyngor Tref y byddai'n dod â'r mater gerbron y pwyllgor hwn. Nododd ymhellach y byddai angen mwy o swyddogion i wneud y gwaith goruchwyllo ac i weithio y tu allan i oriau arferol. Roedd y Cyngor yn dibynnu ar y cyhoedd i gadw llygaid ar bethau, ond roedd nifer y cwynion sy'n dod i law yn isel iawn o gymharu â'r niferoedd sy'n mwynhau'r gweithgaredd yma. Hefyd, er bod yna Is-ddeddfau yng Nghricieth a Morfa Bychan, nid oedd hynny'n bod mewn llefydd eraill ar hyd yr arfordir. Gofynnwyd i bawb adrodd os ydynt yn gweld unrhyw ddigwyddiad afresymol. Cytunwyd i hysbysu Cyngor Tref Cricieth bod y pwyllgor hwn wedi trafod eu llythyr gan awgrymu iddynt eu bod yn cryfhau'r Is-ddeddfau presennol.

Mewn ymateb i ymholiad, eglurwyd y ceisiwyd hybu twf economaidd y dref yn y gorffennol drwy beidio codi ffioedd am gynnal digwyddiadau yn yr Harbwr. Fodd bynnag, roedd y gost o lanhau a thacluso ar ôl digwyddiadau yn golygu y byddai'n rhaid ail-edrych ar hyn ar gyfer 2020. Cadarnhawyd ei bod yn arferol i godi ffioedd ar gwmnïau ffilm a theledu a bod rhaid i'r cwmnïau hynny gael caniatâd y Cyngor yn y lle cyntaf i ffilmio.

PENDERFYNWYD nodi a derbyn yr adroddiad.

8. CYFARFOD NESAF

Nodwyd y cynhelir y cyfarfod nesaf ar 11 Mawrth, 2020.

Dechreuodd y cyfarfod am 5.30 y.h. a daeth i ben am 6.50 y.h.

CADEIRYDD